

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVO - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
USTAVNI SUD
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, dana 5 jula 2024
Br. Ref.:AGJ 2472/24

PRESUDA

u

slučaju br. KI154/23

Podnosilac

Afrim Tafarshiku

**Ocena ustavnosti Presude AC. br. 8304/2021, Apelacionog suda Kosova
od 20. februara 2023. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Gresa Caka-Nimani, predsednica
Bajram Ljatifi, zamenik predsednice
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sutkinja
Safet Hoxha, sudija
Radomir Laban, sudija
Remzije Istrefi-Peci, sudija
Nexhmi Rexhepi, sudija
Enver Peci, sudija i
Jeton Bytyqi, sudija

Podnosilac zahteva

- Zahtev je podneo Afrim Tafarshiku, sa mestom stanovanja u Prištini (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), kojeg zastupa Jeton Osmani, advokat iz Prištine.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava ustavnost presude Apelacionog suda Kosova [AC. br. 8304/2021] od 20. februara 2023. godine (u daljem tekstu: Apelacioni sud), u vezi sa Presudom Osnovnog suda u Prištini, Opšte Odeljenje [C. br. 3804/18], od 5. decembra 2019. godine (u daljem tekstu: Osnovni sud).
3. Podnosilac zahteva je osporenu Presudu primio dana 13. marta 2023. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene presude, kojom su, po navodima podnosioca zahteva, povređena njegova osnovna prava i slobode zagarantovana članovima: 3 [Jednakost pred zakonom], 24 [Jednakost pred zakonom], 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), u vezi sa stavom 1. člana 6 Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP), kao i članovima: 32 [Pravo na pravno sredstvo] i 54 [Sudska zaštita prava] Ustava u vezi sa članom 13 EKLJP-a, kao i stavom 5. člana 102 [Opšta načela Sudskog Sistema] Ustava.

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na stavovima 1. i 7. člana 113. [Jurisdikcija i ovlašćene strane] Ustava, na članovima 20 [Odluke] i 22 [Procesuiranje podnesaka] Zakona br. 03/L-121 o Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Zakon) i pravilima 25 [Podnošenje zahteva i odgovora] Poslovnika o radu br. 01/2023 Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik o radu).
6. Dana 7. jula 2023. godine, Poslovnik o radu Ustavnog suda Republike Kosovo br. 01/2023, objavljen je u Službenom listu Republike Kosovo i stupio je na snagu petnaest (15.) dana od dana objavljivanja. Shodno tome, prilikom razmatranja zahteva, Ustavni sud se poziva na odredbe navedenog Poslovnika. S tim u vezi, u skladu sa pravilom 78. (Prelazne odredbe) Poslovnika o radu br. 01/2023, izuzetno, pojedine odredbe Poslovnika o radu br. 01/2018, i dalje će se primenjivati u predmetima registrovanim u Sudu pre njegovog stavljanja van snage, samo ako su i u meri u kojoj su povoljnije za stranke.

Postupak pred Ustavnim Sudom

7. Dana 13. jula 2023. godine, zastupnik podnosioca zahteva je poštom dostavio njegov zahtev pred Ustavnim sudom Republike Kosova (u daljem tekstu: Sud).
8. Dana 2. avgusta 2023. godine, predsednica Suda je odlukom [GJR. KI154/23] imenovala sudiju Envera Pecija za sudiju izvestioca, i odlukom [KSH. KI154/23], Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Gresa Caka-Nimani (predsedavajuća), Bajram Ljatifi i Radomir Laban (članovi).
9. Dana 18. jula 2023. godine, Sud je obavestio zastupnika podnosioca zahteva o registraciji zahteva kao i Osnovni sud, od kojeg je takođe zatražio i da podnese pred Sudom povratnicu kojom se potvrđuje kada je podnosilac zahteva primio osporenu odluku. Istog toga dana, jedna kopija zahteva je poslata i Apelacionom sudu.
10. Dana 24. jula 2023. godine, Osnovni sud je podneo pred Sudom zatraženu povratnicu koja je potvrdila kada je podnosilac zahteva primio osporenu odluku.

11. Dana 31. oktobra 2023. godine, Sud je zatražio od Osnovnog suda da potvrdi da li je podnosilac zahteva podneo odgovor na žalbu tokom drugostepenog postupka pred Apelacionim sudom.
12. Dana 6. novembra 2023. godine, Sud je dobio odgovor od strane Osnovnog suda, gde je potvrđeno da je podnosilac zahteva, dana 28. septembra 2021. godine, podneo odgovor na žalbu pred Osnovnim sudom, koji odgovor je dana 19. oktobra 2021. godine, prosledio i Apelacionom sudu.
13. Dana 13. novembra 2023. godine, Sud je zatražio od Apelacionog suda da potvrdi da li je tokom drugostepenog postupka pred Apelacionim sudom, isti razmotrio odgovor na žalbu od 28. septembra 2021. godine.
14. Dana 22. decembra 2023. godine, u nedostatku odgovora od strane Apelacionog suda, Sud se obratio Sudskom Savetu Kosova (u daljem tekstu: SSK) da bi potvrdio gore navedenu informaciju, koju je zatražio od Apelacionog suda.
15. Dana 27. decembra 2023. godine, Sud je primio odgovor od Apelacionog suda u kojem nije bilo naglašeno da li je isti primio i razmotrio odgovor na žalbu podnosioca zahteva, od 28. septembra 2021. godine, već je samo bila pridružena kopija Presude Apelacionog suda [AC. br. 8304/2021] od 20. februara 2023. godine kao i beleška o savetu i glasanju iste te Presude.
16. Dana 11. marta 2024. godine, sudija Jeton Bytyqi je položio zakletvu pred Predsednicom Republike Kosovo, pri čemu je počeo njegov mandat u Sudu.
17. Dana 28. maja 2024. godine, Veće za razmatranje je razmotrilo izveštaj sudije izvestioca i jednoglasno preporučilo Sudu prihvatljivost zahteva. Istog dana, Sud je u punom sastavu nakon konsultacija odlučio: (i) da jednoglasno proglasi zahtev prihvatljivim; (ii) da jednoglasno utvrdi da je došlo do povrede stava 1 člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo u vezi sa stavom 1 člana 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske konvencije o ljudskim pravima; (iii), da proglasi, sa 8 (osam) glasova za i 1 (jedan) protiv, nevažećom, presudu [AC. Br. 8304/2021] Apelacionog suda Kosova, od 20. februara 2023. godine, i (iv) da vrati, sa 8 (osam) glasova za i 1 (jedan) protiv presudu [AC. Br. 8304/2021] Apelacionog suda Kosova, od 20. februara 2023. godine na ponovno razmatranje u skladu sa presudom ovog suda.
18. U skladu sa pravilom 57. (Podudarna mišljenja) Poslovnika Suda, sudija Radomir Laban je pripremio podudarno mišljenje, koje će biti objavljeno uz ovu presudu.

Pregled činjenica

19. Iz spisa predmeta proizilazi da je podnosilac zahteva bio zaposlen na poziciji "Šef ekipe" u Kosovskoj Energetskoj Kompaniji (u daljem tekstu: poslodavac), od 17. septembra 1974. godine na različitim pozicijama.
20. Dana 8. maja 2018. godine, podnosilac zahteva je podneo zahtev poslodavcu za priznavanje prava na isplatu tri jubilarne zarade.

21. Dana 15. maja 2018. godine, poslodavac je Rešenjem [br. 3861] odbio je kao neosnovan zahtev podnosioca zahteva za naknadu tri jubilarne zarade, zbog neispunjavanja kriterijuma koji su definisani u njegovim odlukama za jubilarnu nagradu.
22. Dana 10. aprila 2019. godine, poslodavac je doneo Rešenje [br. 2244] u kojem je prihvatio obavezu za isplatu jubilarnih zarada za period 2015-2017. U međuvremenu, 23. avgusta 2019. godine, odlukom [br. 3261], poslodavac je dopunio Rešenje [br. 2244] kojim se priznaje pravo na isplatu jubilarnih zarada svim zaposlenima koji su ispunjavali uslov do 31. decembra 2019. godine.
23. Dana 21. decembra 2018. godine, Podnosilac zahteva je podneo tužbu pred Osnovnim sudom za naknadu jubilarne zarade, sa predlogom da Osnovni sud usvoji tužbeni zahtev, prizna pravo na isplatu 3 (tri) jubilarne zarade, u neutvrđenom iznosu, sa zakonskom kamatom u visini od 8% (osam odsto), kao i da mu naknadi troškove postupka.
24. Dana 31. oktobra 2019. godine, poslodavac je podneo odgovor na tužbu podnosioca zahteva od 21. decembra 2018. godine sa predlogom da Osnovni sud odbije isti zbog zastarelosti tužbenog zahteva
25. Dana 5. decembra 2019. godine, Osnovni sud je u Presudi [C. br. 3804/2018] odobrio kao osnovan u celini tužbeni zahtev podnosioca zahteva. Osnovni sud je, između ostalog, ocenio da je pravo na jubilarnu nagradu propisano u članu 52 Opšteg Kolektivnog Sporazuma Kosova (u daljem tekstu: OKSK) kao i u stavu 4. člana 53 Kodeksa o Radu poslodavca, na osnovu kojeg je potonji zadržao pravo na "[...] dodatnu isplatu/bonuse/za svoje zaposlenike ili za jubilarne nagrade [...]". Samim tim, u obrazloženju Osnovnog Suda je navedeno sledeće:

"Iz napred navedenih razloga, sud je došao do zaključka da su u konkretnom slučaju ispunjeni uslovi koji su predviđeni odredbama člana 53.4 Zakona o radu da se tužitelju prizna pravo na isplatu zarade na ime jubilarne nagrade u visini tri plate, kao i iz dopune Odluke br. 8261 od 23.08.2019.godine, koja je doneta od strane same tužene, gde svim zaposlenima koji ispunjavaju uslove, do dana 31.12.2019.godine, priznaje im se pravo na jubilarnu nagradu, pa je odlučeno da se tužbeni zahtev tužitelja usvoji kao osnovan".
26. Dana 28. januara 2020. godine, poslodavac je uložio žalbu pred Apelacionim sudom na presudu Osnovnog suda [C. br. 3804/2018] od 5. decembra 2019. godine zbog (i) bitne povrede odredaba parničnog postupka; (ii) nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja; i (iii) zbog pogrešne primene materijalnog prava, sa predlogom da se tužbeni zahtev odbije kao neosnovan. Poslodavac je u podnetoj žalbi istakao da je povreda odredaba postupka zasnovana na izreci presude Osnovnog suda [C. br. 3804/2018] koja je u suprotnosti sa dokazima koji se nalaze u spisima predmeta. Dalje, u žalbi, poslodavac je tvrdio da je prvostepeni sud pogrešno odlučio na osnovu relevantnog Zakona o obligacionim odnosima i OKSK, budući da je u vreme kada je podnosilac zahteva podneo tužbu kao i zahtev pred poslodavcem OKSK više nije bio na snazi i stoga nije proizveo pravno dejstvo.
27. Iz spisa predmeta proizilazi da je dana 27. septembra 2021. godine, podnosilac zahteva podneo pred Osnovnim sudom a za Apelacioni sud odgovor na žalbu poslodavca , gde je, između ostalog, naglasio da: "[...] Tvrdnja tuženog da je tužba neblagovremena i da je tužitelj morao da postupi po postupku u vreme kada je, po oceni tuženog, OKSK bio na snazi u potpunosti je u suprotnosti sa odredbama Zakona o radu, a to zbog činjenice da da se u ovom sporu radi o sporu u kojem tužitelj traži da mu se prizna novčano pravo

priznato na osnovu gore navedenih odredaba, u smislu da je tužilac stekao pravo u vreme kada je OKSK bio na snazi, na osnovu člana 87. ZoR, tužitelj ima rok do 3 godine od dana podnošenja zahteva da traži da mu se to pravo prizna, a da tuženi takvo pravo tužiocu nije priznao ni kada je zahtev podnet, što znači da od ovog trenutka teče (rok zastarelosti, ali je u svakom slučaju tuženi prekinuo zastarevanje sa nastavkom priznavanja obaveze isplate jubilarnih zarada rešenjem broj 8261 od 23.08.2019. godine, pa smatramo da je sud pravilno odlučio da se tužbeni zahtev tužioca usvoji kao osnovan jer tužitelj u potpunosti ispunjava ove uslove, ali je i samo tuženo priznala takvo pravo, ali nije isplatilo jubilarne zarade”.

28. Dana 20. februara 2023. godine, Apelacioni sud je, u Presudi [Ac. br. 8304/2021] usvojio kao osnovanu žalbu koju je podneo poslodavac i izmenio je Presudu Osnovnog suda [C. br. 3804/2018] od 5. decembra 2019. godine, gde je odbio kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca zahteva. U sadržaju ove Presude, Apelacioni sud nije odrazio činjenicu da li je ispitao odgovor na žalbu koji je podnet od strane podnosioca zahteva, koji je, na osnovu spisa predmeta, primio dana 19. oktobra 2021. godine. Dalje, u obrazloženju svoje Presude, Apelacioni sud je ocenio sledeće:

“Po oceni drugostepenog suda, presuda je u suprotnosti sa dokazima koji se nalaze u spisima predmeta, odnosno presuda ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama, – a posebno o vremenu sticanja radnog staža od 30 godina, odnosno 40 godina - na ime kog staža je tužitelj i tražio jubilarnu nagradu u vrednosti od tri osnovne zarade. Takođe, činjenično stanje utvrđeno od strane prvostepenog suda ne odgovara u potpunosti dokazima iz spisa predmeta, budući da iz navoda u tužbi i drugih dokaza u spisima predmeta proizilazi da je tužitelj još 1974. godine zasnovao radni odnos kod tuženog, iz čega proizilazi da je u 2014. godini stekao 40 godina radnog staža, dok je tužbom od 21.12.2018.godine pokrenuo parnični postupak u kojem je tražio obavezu tuženog da isplati tri zarade na ime jubilarne nagrade.

29. Samim tim, pozivajući se na odredbe člana 87 Zakona br. 03/L-212 o Radu (u daljem tekstu: Zakon o Radu), Apelacioni sud je ustanovio da je zahtev podnosioca zahteva zastareo nakon što je utvrdio drugačije činjenično stanje, odnosno da je podnosilac zahteva dostigao jubilarni deo rada u 2014. godini, od kojeg dana je i počeo da teče rok zastarevanja.

Navodi podnosioca zahteva

30. Podnosilac zahteva tvrdi da su mu osporenim presudom povređena njegova prava koja su zagarantovana članovima 3 [Jednakost pred zakonom], 24 [Jednakost pred zakonom], 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), u vezi sa stavom 1. člana 6 Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: EKLJP), kao i članovima: 32 [Pravo na pravno sredstvo] i 54 [Sudska zaštita prava] Ustava u vezi sa članom 13 EKLJP-a, kao i stavom 5. člana 102 [Opšta načela Sudskog Sistema] Ustava.
31. Što se tiče navodnih povreda člana 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP, podnosilac zahteva u suštini tvrdi da je osporena presuda Apelacionog suda obuhvaćena sa: (i) nedostatkom razmatranja njegovog odgovora na žalbu koju je podnela protivna strana, odnosno, povreda principa jednakosti oružja (ii) pogrešna primena zakona, kao i (iii) nedoslednosti, odnosno neslaganjem u sudskoj praksi Apelacionog suda.

32. Što se tiče prvog pitanja, odnosno, povrede načela jednakosti oružja, podnosilac zahteva tvrdi da mu je povređeno pravo na pravično i nepristrasno suđenje zbog toga što njegov odgovor na žalbu koju je podnela protivna strana nije uopšte bio razmatran, zato što Apelacioni sud prilikom donošenja odluke nije uopšte uzeo za osnov i nije utvrdio da je podnosilac predstavke podneo odgovor na žalbu, što je, prema njegovim rečima, u suprotnosti sa stavom 1. člana 31. i članovima 32, 54. i stavom 5. člana 101. Ustava.
33. Što se tiče drugog pitanja, odnosno pogrešne primene zakona, podnosilac zahteva tvrdi da je pogrešna ocena Apelacionog suda da je pravni osnov tužbenog zahteva u OKSK-u, dovela do pogrešne ocene blagovremenosti tužbenog zahteva, nalazeći da je njegov zahtev zastareo, te da je to u suprotnosti sa članom 6. EKLJP-a. S tim u vezi, podnosilac zahteva navodi da: *“Presuda Apelacionog suda kojom je usvojena žalba tuženog i odbijen tužbeni zahtev tužitelja doneta je u suprotnosti sa činjeničnim stanjem i uz pogrešnu primenu materijalnog prava gde nisu primenjeni unutrašnji akti tuženog. Dakle, nesporno je da je u konkretnom slučaju podnosiocu zahteva povređeno ne samo načelo sprovođenja pravde već i jednakosti stranaka, koji se sastoji u tome da prilikom donošenja odluke o pravnom leku nije delotvorno primenio pravo materijalnog prava kao posledicu Odbijanja podnošenja tužbenog zahteva kao u istaknutoj odluci. Odbijanjem tužbenog zahteva kao neosnovanog, podnosilac zahteva je doveden u suštinski nepovoljan položaj u odnosu na tuženog. [...]”*. S tim u vezi, podnosilac zahteva navodi da je osporena presuda Apelacionog suda nezakonita i diskriminatorna, da je u suprotnostima materijalnim dokazima i da je praćena pogrešnom primenom zakona, zbog činjenice da je Apelacioni sud njegov predmet preusmerio na tri jubilarne plate na koje mu pripada prema stavu 4 člana 53 Kodeksa o radu KEK-a.
34. Takođe, u ovom kontekstu, podnosilac zahteva ističe da je bio stavljen u neravnopravan položaj sa protivnom stranom i da je bio diskriminisan u odnosu na svoje kolege koji su ovo pravo ostvarivali pod istim uslovima, na osnovu odluka i Kodeksa o radu poslodavca, u kom slučaju ističe i povredu člana 24. Ustava.
35. Što se tiče trećeg pitanja, odnosno, što se tiče nedoslednosti u sudskoj praksi Apelacionog suda, podnosilac zahteva u svom zahtevu pominje i 4 (četiri) sudske odluke Vrhovnog suda i Apelacionog suda u drugim predmetima, odnosno, odluke sa sledećim brojevima: [CML. Br. 07/2020], od 15. aprila 2021. godine; [Rev. br. 90/2020] od 4. maja 2020. godine; [Ac. br. 4367/19], od 17. jula 2020. godine; i [Ac. br. 2016/2020], od 24. juna 2020. godine], i navodi da su tužbeni zahtevi tužilaca usvojeni, ali isti nije priložio i kopije ovih odluka Sudu. U vezi sa ovim tužbenim zahtevom, podnosilac zahteva navodi da je povređena pravna sigurnost pošto su, pod istim uslovima, Apelacioni i Vrhovni sud tužiteljima prepoznali pravo na jubilarnu naknadu, a njemu nisu.
36. U nastavku, podnosilac zahteva je u svom zahtevu precizirao da: *“[...] odlukom Vrhovnog suda da se revizija tužitelja odbije kao neosnovana uz pogrešnu primenu zakonskih odredaba kao u napred navedenom obrazloženju, podnosiocu ovog zahteva je povređeno i pravo na pravni lek u smislu člana 32. u vezi sa članom 54. Ustava Kosova i to budući da svako lice ima pravo da koristi pravne lekove protiv sudskih i upravnih odluka kojima se povređuju njegova/njena prava ili interesi na način utvrđen zakonom, budući da tužitelj uživa i pravo na sudsku zaštitu u slučaju povrede ili uskraćivanja bilo kog prava koje je zagarantovano ovim Ustavom ili zakonom, kao i prava na delotvorne pravne lekove ako se utvrdi da je to pravo povređeno.”*

37. Na kraju, podnosilac zahteva traži od Suda da: i) usvoji njegov zahteva; (ii) poništi presudu Apelacionog suda [AC. br. 8304/2021] od 20. februara 2023. godine, kao nezakonitu; kao i iii) da vrati pitanje na ponovno razmatranje i ponovno odlučivanje pred Apelacionim sudom.

Odgovor Osnovnog suda

38. Dana 6. novembra 2023. godine, Sud je primio odgovor od strane Osnovnog suda, gde se navodi sledeće:

“Odgovaramo vam na vaš zahtev KI154/2023 od 31.10.2023. godine u vezi sa predmetom C. br. 3804/2018.

Advokati Jeton Osmani je podneo odgovor na žalbu pred Sudom dana 28.09.2021. godine i u prilogu možete naći pismo potvrde kao i kopiju odgovora koji je pridružen predmetu kao i kopiju registra gde je ubeleženo da je dana 19.10.2021. godine predmet kompletiran pred Apelacionim sudom”

Odgovor Apelacionog Suda

39. Dana 27. decembra 2023. godine, kako je to i gore navedeno, Sud je primio odgovor od strane Apelacionog suda, u kojem nije bilo naglašeno da li je primio i da li je razmotrio odgovor na žalbu podnosioca zahteva od 28. septembra 2021. godine, već je u prilogu bila samo kopija Presude Apelacionog suda [AC. br. 8304/2021] od 20. februara 2023. godine kao i beleška o savetu i glasanju iste te Presude.

Relevantne Ustavne i Zakonske odredbe

USTAV REPUBLIKE KOSOVA

Član 3

[Jednakost pred Zakonom]

“1. Republika Kosovo je multietničko društvo, koje se sastoji od Albanaca i ostalih zajednica, kojom se upravlja na demokratski način, poštujući vladavinu zakona, preko zakonodavnih, izvršnih i pravosudnih institucija.

2. Sprovođenje javne vlasti u Republici Kosovo se zasniva na načelu jednakosti svih građana pred zakonom i poštovanju međunarodno priznatih prava i osnovnih sloboda, kao i zaštiti prava i učešća svih zajednica i njihovih pripadnika.

[...]”

Član 24

[Jednakost pred Zakonom]

“1. Pred zakonom su svi jednaki. Svako ima pravo na jednaku zakonsku zaštitu, bez diskriminacije.

2. Niko se ne sme diskriminisati na osnovu rase, boje, pola, jezika, veroispovesti, političkog ili nekog drugog uverenja, nacionalnog ili društvenog porekla, veze sa nekom zajednicom, imovine, ekonomskog ili socijalnog stanja, seksualnog opredeljenja, rođenja, ograničene sposobnosti ili nekog drugog ličnog statusa.

[...]”

Član 31
[Pravo na pravično i nepristrasno suđenje]

“1. Svakom se garantuje jednaka zaštita prava pred sudom, ostalim državnim organima i nosiocima javnih.

*2. Svako ima pravo na javno, nepristrasno i pravično razmatranje odluka o pravima i obavezama ili za bilo koje krivično gonjenje koje je pokrenuto protiv njega/nje, u razumnom roku, od strane nezavisnog i nepristrasnog, zakonom ustanovljenog, suda.
[...]*”

Član 32
[Pravo na pravno sredstvo]

*“Svako lice ima pravo da koristi pravna sredstva na sudske i administrativne odluke, koje uskraćuju njena/njegova prava ili interese, na zakonom propisan način.
[...]*”

Član 54
[Sudska zaštita prava]

*“Svako ima pravo na sudsku zaštitu u slučaju kršenja ili uskraćivanja nekog prava koje je garantovano ovim Ustavom, kao i pravo na efikasne pravne mere ukoliko se utvrdi da je pravo prekršeno.
[...]*”

EVROPSKA KONVENCIJA O LJUDSKIM PRAVIMA

Član 6
(Pravo na pravično suđenje)

*“1. Svako, tokom odlučivanja o njegovim građanskim pravima i obavezama, ili o krivičnoj optužbi protiv njega, ima pravo na pravičnu i javnu raspravu u razumnom roku pred nezavisnim i nepristrasnim sudom, obrazovanim na osnovu zakona. Presuda se mora izreći javno, ali se štampa i javnost mogu isključiti s celog ili s dela suđenja u interesu morala, javnog reda ili nacionalne bezbednosti u demokratskom društvu, kada to zahtevaju interesi maloletnika ili zaštita privatnog života stranaka, ili u meri koja je, po mišljenju suda, neophodno potrebna u posebnim okolnostima kada bi javnost mogla da naškodi interesima pravde.
[...]*”

Član 13
(Pravo na delotvorni pravni lek)

“Svako čija su prava i slobode, priznata ovom konvencijom, narušena ima pravo na pravni lek pred nacionalnim vlastima, čak i onda kada su povredu ovih prava i sloboda učinile osobe u vršenju svoje službene dužnosti.”

ZAKON Br. 03/L-006 O PARNIČNOM POSTUPKU

Član 5
(bez naslova)

“5.1 Sud će dati mogućnost svakoj strani da se izjasni o zahtevima i iskazima suprotničke stranke.

5.2 Samo u slučajevima utvrđenim ovim zakonom sud ima snagu da odluči o zahtevu o kojem suprotničkoj strani nije data mogućnost da se izjasni.”

Član 182 (bez naslova)

“182.1 Osnovno kršenje odredbi parničnog postupka postoji ukoliko sud tokom postupka nije primenjivao ili je primenjivao na nepravilan način neku odredbu ovog zakona, a ova je imala ili mogla da ima uticaj na donošenje zakonite i pravedne presude.

182.2 Suštinsko kršenje odredbi parničnog postupka postoji uvek:

[...]

h) koliko je u suprotnosti sa odredbama ovog zakona, sud doneo presudu zbog priznanja, neubeđenja, odsustva, odustajanja od tužbe ili bez vođenja glavne rasprave;

i) ukoliko nekoj od stranaka nezakonitim postupanjem a posebno ne davanjem mogućnosti za razmatranje stvari na sudu;

[...]

n) ukoliko presuda ima nedostataka zbog kojih se ne može ispitati a posebno ukoliko je dispozitiv presude nerazumljiv ili kontradiktoran, po sebi ili sa razlozima presude, ili ukoliko presuda nema uopšte razloga ili u njoj nisu uopšte navedeni razlozi odlučnih činjenica, ili su ti razlozi nejasni, ili kontradiktorni ili ukoliko o odlučnim činjenicama postoje protivurečnosti između onoga što se u razlogu presude navodi o sadržaju dokumenta ili zapisnika o podacima datim u postupku i samih tih dokumenata ili zapisnika;

o) ukoliko je presudom prevaziđen tužbeni zahtev.

[...].”

Član 187 (bez naslova)

“187.1 Jedan primerak na vreme podnete žalbe, dozvoljive i potpune prvostepeni sud dostavlja suprotničkoj stranci koja može u roku od sedam dana da podnese upravo u ovom sudu odgovor na žalbu.

187.2 Jedan primerak odgovora na žalbu prvostepeni sud dostavlja odmah podnosiocu žalbe, ili kasnije u roku od sedam dana od njegovog pristizanja na sud.

[...].”

Član 188 (bez naslova)

“188.1 Nakon prijema odgovora na žalbu, ili nakon isteka roka za odgovor na žalbu, prvostepeni sud, žalbu i odgovor na žalbu ukoliko su podneti, uz sve dopise predmeta, dostavlja drugostepenom sudu najkasnije u roku od sedam dana.

188.2 Ukoliko podnosioc žalbe smatra da su u prvostepenom postupku prekršene odredbe parničnog postupka, prvostepeni sud može da da objašnjenja u vezi sa podacima u žalbi

koji se odnose na takva kršenja , a prema potrebi može da vrši istragu sa ciljem verifikovanja istinitosti podataka u žalbi.”

Član 195 (bez naslova)

“195.1 Žalbeni sud može na ročištu kolegijuma ili na osnovu neposrednog razmatranja stvari pred njom:

- a) da odbaci žalbu kao zakasnelu, nepotpunu ili nedozvoljivu;*
- b) da poništi presudu pobijenu i da vrati stvar na ponovno suđenje pred prvostepenim sudom;*
- c) da poništi pobijenu presudu i da vrati stvar na ponovno suđenje pred prvostepenim sudom;*
- d) da odbije žalbu kao neosnovanu i da potvrdi pobijenu presudu;*
- e) da promeni prvostepenu presudu.*

195.2 Drugostepeni sud nije vezan za predlog podnet u žalbi.”

Ocena prihvatljivosti zahteva

40. Sud prvo razmatra da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, koji su utvrđeni Ustavom, dalje precizirani Zakonom i propisani Poslovníkom o Radu.

41. U tom smislu, Sud se poziva na člana 113. Ustav, koji propisuje:

“7. Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”

42. U nastavku, Sud, takođe, ocenjuje da li je podnosilac zahteva ispunio uslove prihvatljivosti, koji su dalje precizirani u Zakonu. S tim u vezi, Sud se prvo poziva na članove 47. (Individualni zahtevi), 48. (Tačnost podneska) i 49. (Rokovi) Zakona, kojima je propisano:

Član 47 (Individualni zahtevi)

“1. Svaka osoba ima pravo da od Ustavnog suda zatraži pravnu zaštitu ukoliko smatra da njena Ustavom zagantovana prava i slobode krši neki javni organ.

2. Osoba može da podnese pomenuti podnesak samo nakon što su iscrpljena sva ostala zakonom određena pravna sredstva.”

Član 48 (Tačnost podneska)

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.”

Član 49 (Rokovi)

“Podnesak se podnosi u roku od 4 meseci. Rok počinje od dana kada je podnosilac primio sudsku odluku [...]”

43. Što se tiče ispunjenosti kriterijuma o prihvatljivosti, kako je to navedeno iznad, Sud utvrđuje da je podnosilac zahteva: (i) ovlašćena strana; (ii) osporava jedan akt nekog javnog organa, odnosno Presudu Apelacionog Suda [AC. br. 8304/2021] od 20. februara 2023. godine; (iii) precizirao je prava i slobode za koje on smatra da su mu povređena; (iv) iscrpeo je sva pravna sredstva koja su propisana zakonom; kao i (v) podneo je zahtev unutar zakonski propisanog roka.
44. Sud takođe utvrđuje da zahtev podnosioca zahteva ispunjava kriterijume prihvatljivosti koji su propisani u stavu 1., pravila 34 Poslovnika o Radu i isti se ne može proglasiti neprihvatljivim na osnovu uslova koji su postavljeni u stavu 3. pravila 34 Poslovnika o Radu. Sud takođe naglašava da zahtev nije očigledno neosnovan po ustavnim osnovama, kako je to propisano u stavu 2. Pravila 34 Poslovnika o Radu, stoga se zahtev treba proglasiti prihvatljivim i treba se razmotriti meritum istog.

Meritum zahteva

45. Sud podseća da podnosilac zahteva osporava presudu Apelacionog Suda [AC. br. 8304/2021] od 20. februara 2023. godine kojom je odobrena kao osnovana žalba koja je podneta od strane poslodavca i kojom je izmenjena Presuda Osnovnog suda [C. br. 3804/2018] od 5. decembra 2019. godine, gde je odbijen kao neosnovan tužbeni zahtev podnosioca zahteva.
46. Sud ponovo naglašava da podnosilac zahteva u suštini tvrdi da je došlo do povrede njegovih prava koja su zaštićena stavovima 1. i 2. člana 24 [Jednakost pred zakonom], stavovima 1. i 2. člana 31 [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP-a. Dalje, Sud primećuje da podnosilac zahteva u smislu svog prava na pravično i nepristrasno suđenje, u suštini tvrdi da je osporena Presuda Apelacionog suda obuhvaćena: (i) nedostatkom razmatranja njegovog odgovora na žalbu koju je podnela protivna strana, odnosno, povreda principa jednakosti oružja (ii) pogrešna primena zakona, kao i (iii) nedoslednosti, odnosno neslaganjem u sudskoj praksi Apelacionog suda.
47. Samim tim, Sud će prvenstveno razmotriti tvrdnju podnosioca zahteva koja je povezana sa načelom jednakosti oružja u smislu njegovog prava na pravično i nepristrasno suđenje, koje je zagarantovano u stavu 1, člana 31. Ustava, u vezi sa stavom 1, člana 6. Kelj-a oslanjajući se na sudsku praksu Evropskog suda za Ljudska prava (u daljem tekstu: ESLJP), u skladu sa kojom je on, na osnovu člana 53. [Tumačenje odredbi ljudskih prava] Ustava, dužan da tumači Ustavom zagarantovana osnovna prava i slobode.
48. U ovom kontekstu, Sud ističe da podnosilac zahteva tvrdi da u njegovom slučaju nije ispoštovano „načelo kontradiktornosti” i načelo „jednakosti oružja”, zato što njemu nije uzet u obzir odgovor na žalbu od 28. septembra 2021. godine, tokom postupka pred drugim stepenom od strane Apelacionog suda, a u kojoj presudi uopšte nije navedeno da je podnosilac zahteva podneo odgovor na žalbu i da li je ista razmotrena ili nije.
49. U tom aspektu i da bi razmotrio navode podnosioca zahteva, Sud će prvo razraditi (i) opšta načela u pogledu jednakosti oružja i načela procesne kontradiktornosti, zagarantovana stavom 1 člana 31. Ustava u vezi sa stavom 1 člana 6. EKLJP-a, u meri u kojoj su relevantni

u okolnostima konkretnog slučaja, kako bi se ocenila primenljivost ovih članova, da bi nakon toga nastavio sa (ii) primenom ovih opštih načela u okolnostima konkretnog slučaja.

I. Opšta načela u vezi sa jednakošću oružja i načela proceduralne kontradiktornosti koja je zagantovana članom 31 Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP-a kao i relevantna sudska praksa

(i) Opšta načela

50. Što se tiče jednakosti oružja i načela proceduralne kontradiktornosti, zagantovana članom 31. Ustava u vezi sa članom 6. EKLJP-a, Sud prvo ističe da već ima sudska praksu, koju je izgradio na osnovu načela utvrđenih kroz sudska praksu ESLJP-a (uključujući, ali ne ograničavajući se na slučajeve: [Yvon protiv Francuske](#), br. 44962/98, presuda od 24. jula 2003. godine; [Dombo Beheer B.V. protiv Holandije](#), br. 14448/88, presuda od 27. oktobra 1993. godine; [Brandstetter protiv Austrije](#), br.11170/84, 2876/87; 13468/87, presuda od 29. avgusta 1991. godine; [Vermeulen protiv Belgije](#), br. 19075/91, presuda od 20. februara 1996. godine; [Rowe i Davis protiv Ujedinjenog Kraljevstva](#), br. 18990/91; presuda od 16. februara 2000. godine, [Jasper protiv Ujedinjenog Kraljevstva](#), br. 27052/95, presuda od 16. februara 2000. godine; [Zahirović protiv Hrvatske](#), br. 58590/11, presuda od 25. jula 2013. godine; [Beer protiv Austrije](#), br. 30428/96, presuda od 6. februara 2001. godine). Rekavši to, slučajeve Suda kroz koje je Sud potvrdio načela koja je uspostavio ESLJP i primenio ista na slučajeve koji su pred njim razmatrani, uključujući, ali ne ograničavajući se na slučajeve: [KI108/10](#), podnosilac zahteva: Fadil Selmanaj, presuda od 5. decembra 2011. godine; [KI52/12](#), podnositeljka zahteva: Adije Iliri, presuda od 5. jula 2013. godine, [KI200/13](#), podnositeljka zahteva: Belkize Kallaq, presuda od 15. aprila 2014. godine; [KI10/14](#), podnosilac zahteva: Akcionarsko društvo Raiffeisen Bank Kosovë J.S.C., presuda od 20. maja 2014. godine; [KI31/17](#), podnosilac zahteva: Shefqet Berisha, presuda od 30. maja 2017. godine; [KI47/17](#), podnositeljka zahteva: Selvete Aliji, presuda od 28. decembra 2018. godine; [KI209/19](#), podnosilac zahteva: Memli Krasniqi, presuda od 26. novembra 2020. godine; [KI82/21](#), podnosilac zahteva: Opština Đakovica, presuda od 30. septembra 2021. godine; [KI84/21](#), podnosilac zahteva: Telekom Kosova D.D., presuda od 17. decembra 2021. godine; [KI67/22](#), podnosilac zahteva *Zeqirja Prebreza*, presuda od 4. aprila 2023. godine, [KI206/21](#), podnosilac zahteva *Ukë Salihi*, presuda od 25. jula 2023. godine, [KI122/21](#), podnosilac zahteva *Lekë Bytyqi*, presuda od 27. jula 2021. godine).
51. Sud prvo pojašnjava da je načelo „jednakosti oružja” element šireg koncepta pravičnog suđenja koji zahteva „pravičnu ravnotežu između strana” gde se svakoj strani daje razumna prilika da izloži svoj slučaj pod uslovima koji ga ne bi doveli u suštinski nepovoljan položaj *vis-a-vis* suprotnu stranu (vidi, slučajeve ESLJP-a, *Yvon protiv Francuske*, gore citiran, stav 31, i *Dombo Beheer B.V. protiv Holandije*, gore citiran stav 33; vidi, *mutatis mutandis*, takođe slučaj Suda [KI31/17](#), gore citiran, stav 70; [KI84/21](#), gore citiran, stav 100).
52. Načelo procesne kontradiktornosti, s druge strane, znači da strane u postupku moraju biti upoznate i moraju dobiti priliku da komentarišu i ospore navode i dokaze predstavljene tokom glavne rasprave (vidi, između ostalog, slučajeve ESLJP-a, *Brandstetter protiv Austrije*, gore citiran; i *Vermeulen protiv Belgije*, gore citiran, stav 47; vidi i slučaj Suda [KI84/21](#), gore citiran, stav 101).
53. Pozivajući se na sudska praksu ESLJP-a, Sud ističe da su načelo jednakosti oružja i načelo procesne kontradiktornosti usko povezani i da su u mnogim slučajevima od strane ESLJP-

a razmatrani zajedno (vidi, između ostalog, slučajeve ESLJP-a: Rowe i Davis protiv Ujedinjenog Kraljevstva, citirano iznad, Jasper protiv Ujedinjenog Kraljevstva, citirano iznad; Zahirović protiv Hrvatske, gore citiran, i slučaj Suda, KI193/19, gore citiran, stav 48).

54. Isto tako, zahtev za „jednakošću oružja”, u smislu „pravične ravnoteže” između strana, u principu se primenjuje na građanske i na krivične predmete (vidi, slučajeve Suda: KI10/14, podnosilac zahteva: Akcionarsko društvo RaiffeisenBank Kosovë J.S.C., gore citiran, stav 42; i slučaj KI31/17, gore citiran, stav 71, i takođe vidi i slučaj ESLJP-a: Werner protiv Austrije, br. 138/1996/757/956, presuda od 24. novembra 1997. godine, stav 66).
55. Međutim, ESLJP je naglasio da pravo strana u pogledu prava na pravično suđenje, uključujući načelo „jednakosti oružja”, nije apsolutno. Države uživaju određeno polje slobodne procene u ovom pogledu. Ali, na ESLJP-u je da u poslednjoj instanci odluči da li su ova načela poštovana (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj ESLJP-a: [Regner protiv Republike Češke](#), br. 35289/11, presuda od 19. septembra 2017. godine, stav 147).
56. S tim u vezi, ESLJP je kroz svoju praksu utvrdio da se nepravilnost u postupku, pod određenim uslovima, može ispraviti u kasnijoj fazi ili na istom nivou (vidi, slučaj ESLJP-a: [Helle protiv Finske](#), br. 157/1996/776/977, presuda od 19. decembra 1997. godine, stav 54) ili od strane višeg suda (vidi, slučajeve ESLJP-a: [Schuler-Zgraggen protiv Švajcarske](#), br. 145818/89, presuda od 24. juna 1993. godine, stav 52; i, obrnuto, [Albert et Le Compte protiv Belgije](#), br. 7299/75; 7496/76, presuda od 10. februara 1983. godine, stav 36; kao i [Feldbrugge protiv Holandije](#), br. 8562/79, presuda od 29. maja 1986. godine, stavovi 45-46).

(ii) *Sudska praksa ESLJP-a*

57. Na osnovu okolnosti konkretnog slučaja, Sud se poziva i na relevantnu praksu ESLJP-a koja se odnosi na jednakost oružja i procesnu kontradiktornost, iz ugla garantovanja ovih načela u sudskom postupku tokom izvođenja podnesaka suprotstavljenih strana. U nastavku se Sud poziva na relevantnu sudsku praksu ESLJP-a u vezi sa saopštavanjem odgovora na podneske. Iako činjenične i pravne okolnosti nisu identične kao u okolnostima konkretnog slučaja, Sud će prilikom razmatranja navoda podnosioca zahteva primeniti načela koja je utvrdio ESLJP u sledećim slučajevima.
58. U tom smislu, ESLJP je naglasio da je po načelu „jednakosti oružja” neprihvatljivo da strana u postupku podnosi primedbe ili komentare redovnim sudovima koji imaju za cilj da utiču na odlučivanje suda, bez znanja druge strane, i ne dozvoljavajući drugoj strani da odgovori na njih. Na strani je, koja je uključena u postupku, da oceni da li primedbe ili komentari koje je dostavila druga strana zaslužuju dalju reakciju (vidi, slučaj ESLJP-a: [APEH Üldözötteinek Szövetségei drugi protiv Mađarske](#), br. 32367/96, presuda od 5. januara 2011. godine, stav 42; i [Guigue i SGEN-CFDT protiv Francuske](#), br. 59821/00, odluka od 13. jula 2000. godine, vidi, i slučaj Suda: KI84/21, gore citiran, stav 104).
59. Prema tome, prema sudskoj praksi ESLJP-a, načelo „jednakosti oružja” je povređeno kada žalba suprotne strane nije saopštena podnosiocu zahteva i on nije obavешten o takvoj žalbi na bilo koji drugi način (vidi, slučaj ESLJP-a Beer protiv Austrije, gore citiran, stav 19, vidi, takođe, slučaj ESLJP-a [Andersena protiv Letonije](#), br. 79441/17, presuda od 19. septembra 2019. godine, stav 87). Slično tome, ESLJP je utvrdio povredu ovog načela u slučaju gde je samo jednom od dvojice ključnih svedoka bilo dozvoljeno da svedoči (vidi, slučaj ESLJP-a, [Dombo Beheer B.V. protiv Holandije](#), gore citiran, stavovi 34 i 35).

60. U slučaju ESLJP-a, Beer protiv Austrije, podnosilac zahteva je tvrdio da je propust suprotne strane da uloži žalbu protiv naloga o troškovima postupka, što ju je sprečilo da reaguje na isti, rezultirao povredom načela jednakosti oružja prema stavu 1 člana 6. EKLJP-a. U ovom slučaju, ESLJP je ocenio da je razumljivo da u sporednim/neglavnim stvarima, kao što je određivanje troškova postupka, nacionalni organi moraju uzeti u obzir zahteve efikasnosti i ekonomičnosti, ali to ne opravdava zanemarivanje osnovnog načela procesne kontradiktornosti i da ovo ne saopštavanje žalbe i nedostatak bilo kakve mogućnosti da se na istu odgovori, predstavlja povredu načela jednakosti oružja, kao što je zagwarantovano članom 6. EKLJP-a (vidi, slučaj ESLJP-a, Beer protiv Austrije, gore citiran, stavovi 18-21)

(ii) *Sudska praksa Ustavnog suda*

61. Sud je, kao što je to i naglasio iznad, gore navedena načela postavljena kroz sudsku praksu EKLJP-a primenio i u svojoj sudskoj praksi (vidi slučajeve Suda, KI108/10, podnosilac zahteva *Fadil Selmanaj*, citirano iznad; KI52/12, *Adije Iliri*, citirano iznad; KI200/13, podnosilac zahteva *Belkize Kallaq*, citirano iznad; KI10/14, podnosilac zahteva *Akcionarsko Društvo Raiffeisen Bank Kosovë SH. A.*, citirano iznad; KI31/17, podnosilac zahteva *Shefqet Berisha*, citirano iznad; KI47/17, podnosilac zahteva *Selvet Aliji*, citirano iznad; KI209/19, podnosilac zahteva *Memli Krasniqi*, citirano iznad; KI82/21, podnosilac zahteva *Opština Đakovica*, citirano iznad; KI84/21, podnosilac zahteva *Telekom Kosova A.D.*, citirano iznad; KI67/22, podnosilac zahteva *Zeqirja Prebreza*, citirano iznad i KI206/21, podnosilac zahteva *Ukë Salih*, KI122/21, podnosilac zahteva *Lekë Bytyqi*, citirano iznad).

62. U nastavku, Sud će se pozvati na svoje slučajeve, KI67/22, sa podnosiocem zahteva *Zeqirja Prebreza* i KI206/21, podnosilac zahteva *Ukë Salih*, za koje slučajeve smatra da u smislu proceduralne kontradiktornosti i u smislu jednakosti oružja relevantni i slični sa činjeničnim i pravnim okolnostima ovog konkretnog slučaja. U oba ova slučaja, podnosiocima zahteva je poništena prvostepena odluka od strane Apelacionog suda kao posledica žalbi odgovarajućih suprotnih strana. Takođe, Sud primećuje da u oba slučaja, Apelacioni sud nije uopšte razmatrao odgovor na žalbu podnosioca zahteva, odnosno. U slučaju KI67/22, izjavio je da “*strana nije podnela odgovor na žalbu*”, a u slučaju KI206/21, obavestio je Sud da je “*primio odgovor na žalbu podnosioca zahteva, ali da zbog velikog broja podnesaka pred tim sudom, isti nije bila podneta veću koje je odlučivalo u vezi sa ovim pitanjem*”. Nakon primene relevantnih načela u vezi sa proceduralnim garancijama “*jednakosti oružja*” i proceduralne “*kontradiktornosti*”, Sud je smatrao da su odgovarajući podnosioci zahteva stavljeni u jednu poziciju koja je značajno nepovoljnija u odnosu na suprotnu stranu, i samim tim im nije data mogućnost da se realno i na suštinski način suoče sa argumentima i navodima koji su podneti od suprotne strane. Stoga, Sud je, u oba ta slučaja, utvrdio da je došlo do povrede stava 1. člana 31. Ustava, u vezi sa stavom 1. člana 6 EKLJP-a (vidi slučajeve Suda, KI67/22, podnosilac zahteva *Zeqirja Prebreza*, citirano iznad, stav 76, i KI206/21, podnosilac zahteva *Ukë Salih*, citirano iznad, stavovi 119-120)

63. Slično i u slučaju KI193/19, podnosilac zahteva *Salih Mehaj*, koji je za razliku od okolnosti ovog konkretnog slučaja, krivičan predmet ali je u načelu proceduralne kontradiktornosti i jednakosti oružja relevantan. U slučaju, KI193/19, Sud je utvrdio povredu načela jednakosti oružja i kontradiktornosti, jer se Vrhovni sud u svojoj presudi uopšte nije osvrnuo na činjenicu da je podnosilac zahteva preko pošte i u zakonskom roku podneo odgovor na tvrdnje državnog tužioca. U tom smislu, Sud je smatrao da je Vrhovni sud propustio da

garantuje primenu načela jednakosti oružja i načela procesne kontradiktornosti, jer je podnosilac zahteva doveden u znatno nepovoljniji položaj *vis-à-vis* državnog tužioca, lišavajući ga mogućnosti stvarnog i suštinskog suočavanja sa argumentima i tvrdnjama koje je izneo državni tužilac, kao suprotna strana u postupku (vidi, slučaj Suda: KI193/19, podnosilac zahteva, [KI193/19](#), podnosilac zahteva Salih Mekaj, presuda od 17. decembra 2020. godine, stav 60).

II. Primena gore navedenih načela u okolnostima konkretnog slučaja

64. Radi primene gore navedenih načela u okolnostima ovog konkretnog slučaja, u nastavku, Sud će se podsetiti na neke relevantne činjenice slučaja koje su povezane sa navodom podnosioca zahteva o povredi načela jednakosti oružja i načela proceduralne kontradiktornosti, načela koja su zagarantovana članom 31. Ustava u vezi sa stavom 1. člana 6. EKLJP-a.
65. S tim u vezi, Sud podseća da se suština predmeta odnosi na činjenicu da je Osnovni sud usvojio tužbeni zahtev podnosioca zahteva za priznavanje prava na naknadu 3 (tri) jubilarne zarade. Zatim, nakon što je poslodavac 28. januara 2020. godine podneo žalbu Apelacionom sudu, potonji ju je dana 20. februara 2023. godine usvojio kao osnovanu i preinačio je presudu Osnovnog suda kojom je tužbeni zahtev podnosioca zahteva odbio kao neosnovan. Podnosilac zahteva je pred Sudom tvrdio da je podneo odgovor na tužbu 27. septembra 2021. godine, gde je i priložio kopiju ovog dokumenta, koji takođe nosi pečat Osnovnog suda. Da bi dokazao autentičnost odgovora na žalbu, koji je podnosilac zahteva podneo, dana 31. oktobra 2023. godine, Sud je od Osnovnog suda zatražio pojašnjenje u vezi sa prijemom ovog dokumenta, odnosno da isti potvrdi da li je primio taj odgovor na žalbu. Sud je ovu potvrdu primio 6. novembra 2023. godine, gde se navodi da je podnosilac zahteva dana 28. septembra 2021. godine dostavio odgovor na žalbu Osnovnom sudu, koji je odgovor 19. oktobra 2021. godine prosledio Apelacionom sudu. Sud je 13. novembra 2023. godine zatražio od Apelacionog suda informaciju da li je ovaj odgovor na žalbu ispitao u drugostepenom postupku, a u nedostatku odgovora Apelacionog suda, zatražio je od SSK-a da potvrdi gore navedene informacije. Kao rezultat ovog zahteva, Sud je 27. decembra 2023. godine primio odgovor Apelacionog suda u kome nije precizirano da li je isti primio i razmotrio odgovor na žalbu podnosioca zahteva od 28. septembra 2021. godine, već je samo bila pridružena kopija Presude Apelacionog suda [AC. br. 8304/2021] od 20. februara 2023. godine kao i beleška o savetu i glasanju iste te Presude.
66. Sud ponavlja tvrdnju podnosioca zahteva da u njegovom slučaju nije ispoštovan „*princip kontradiktornosti*“ i princip „*jednakosti oružja*“, budući da nije uzet u obzir njegov odgovor na žalbu od 27. septembra 2021. u toku drugostepenog postupka od strane Apelacionog suda, u kojoj presudi uopšte nije navedeno da je podnosilac zahteva dostavio odgovor na žalbu i da li je ista razmotrena ili ne.
67. Da bi mogao da razmotri ovu tvrdnju podnosioca zahteva, Sud se poziva na član 187 (bez naslova) ZPP-a, koji propisuje da:

“187.1 Jedan primerak na vreme podnete žalbe, dozvoljive i potpune prvostepeni sud dostavlja suproničkoj stranci koja može u roku od sedam dana da podnese upravu u ovom sudu odgovor na žalbu.

187.2 Jedan primerak odgovora na žalbu prvostepeni sud dostavlja odmah podnosiocu žalbe, ili kasnije u roku od sedam dana od njegovog pristizanja na sud.”

68. U tom kontekstu, Sud, zasnivajući se na praksi ESLJP-a, takođe podseća da se nedostaci u jednom stepenu mogu otkloniti u drugom stepenu (žalbi ili reviziji) ako žalbena institucija u vezi sa tim pitanjem ima "punu nadležnost". Što se toga tiče, Sud ponavlja da kada se izjavljuje žalba zbog neprijavljivanja dokumenata, pojam "puna nadležnost" uključuje ne samo činjenicu da žalbeni sud ima pravo da razmotri žalbu, već da li isti ima nadležnost da poništi osporenu odluku ili da sam donese odluku u vezi sa slučajem ili vrati predmet na presuđivanje nepristrasnom organu (vidi, *mutatis mutandis*, slučaj ESLJP-a, [Köksoy protiv Turske](#), br. 31885/10, Presuda od 13. oktobra 2020. godine, stav 36; slučaj [M.S. protiv Finske](#), br. 46601/99, Presuda od 22. juna 2005. godine, stav 35, kao i slučaj Suda KI206/21, podnosilac zahteva *Ukë Salih*, citirano iznad, stav 103).
69. Stoga, Sud će u nastavku, na osnovu sudske prakse EKLJP-a, proceniti da li je sud koji razmatra žalbu, u ovom slučaju Apelacioni sud, imao punu nadležnost nad predmetom, odnosno da li je imao mogućnost da poništi pobijano rešenje, ili da donese svoju odluku u vezi sa predmetom ili da predmet vrati na ponovno odlučivanje nepristrasnom organu, kao i da odluči o svim pitanjima koja je podnosilac zahteva pokrenuo u svom odgovoru na žalbu poslodavca.
70. U ovom slučaju, Sud podseća da član 187 (bez naslova) ZPP-a propisuje da Jedan primerak na vreme podnete žalbe, dozvoljive i potpune prvostepeni sud dostavlja suprotničkoj stranci koja može u roku od 7 (sedam) dana da podnese upravo u ovom sudu odgovor na žalbu, a stav 2. Ovog člana propisuje da Jedan primerak odgovora na žalbu prvostepeni sud dostavlja odmah podnosiocu žalbe, ili kasnije u roku od sedam dana od njegovog pristizanja na sud. Međutim, član 187 ZPP-a, ne precizira dalje u vezi sa odgovorom na žalbu, stoga se Sud poziva na član 195 (bez naslova) ZPP-a, koji propisuje da odluke koje se donose od strane drugostepenog suda, u konkretnom slučaju od strane Apelacionog suda su sledeće: (i) da odbaci žalbu kao zakasnelu, nepotpunu ili nedozvoljivu; (ii) da poništi presudu pobijenu i da vrati stvar na ponovno suđenje pred prvostepenim sudom; (iii) da poništi pobijenu presudu i da vrati stvar na ponovno suđenje pred prvostepenim sudom; (iv) da odbije žalbu kao neosnovanu i da potvrdi pobijenu presudu; (v) da promeni prvostepenu presudu.
71. Pored toga, Sud primećuje da na osnovu stava 1. člana 181. (bez naslova) ZPP-a, Presuda se može napadnuti pred Apelacionim sudom i to:
- "a) zbog kršenja odredbi parničnog postupka;*
b) zbog pogrešnog ili nepotpunog konstatovanja faktičkog stanja;
c) zbog pogrešne promene materijalnog prava."
72. Stoga, imajući u obzir gore navedenu odredbu, Sud primećuje da Apelacioni sud ima nadležnost da vrši potpuni sudski pregled odluka Osnovnog Suda u vezi sa odgovorom na žalbu, i ovo uključuje i pitanja povreda materijalnih odredbi; proceduralnih odredbi; pogrešno i nepotpuno utvrđeno činjenično stanje; i ima mogućnost da poništi napadnutu odluku kao i da donese odluku da pitanje vrati na donošenje neke nove odluke od strane jednog nepristrasnog tela.
73. Dakle, Sud zaključuje da je Apelacioni sud imao punu nadležnost da razmatra sva činjenična i pravna pitanja u vezi sa sporom koji je pred njim, uključujući i stavove podnosioca zahteva u njegovom odgovoru na žalbu, kao i da je imao ovlašćenje da poništi odluku Osnovnog suda u svim aspektima, uključujući činjenična i pravna pitanja. Dakle,

Apelacioni sud se kvalifikuje kao „*sudski organ koji ima punu nadležnost*“, u smislu stava 1. člana 31. Ustava u vezi sa stavom 1. člana 6. EKLJP.

74. U tom kontekstu, Sud će u nastavku oceniti da li je Apelacioni sud cenio argumente podnosioca zahteva u vezi sa odgovorom na žalbu i tvrdnjom da Apelacioni sud nije uopšte razmotrio odgovor na žalbu poslodavca od 27. septembra 2021. godine koji pokreće pitanje principa jednakosti oružja.
75. Sud se prvenstveno poziva na presudu Apelacionog Suda, koji je u vezi sa bitnim povredama parničnog postupka naglasio da:
- “Apelacioni sud kao drugostepeni sud je nakon ocene žalbenih tvrdnji u vezi sa pobijanom presudom, u prilog odredbi člana 194. i 195. Zakona o parničnom postupku (ZPP), našao da:
Žalba tuženog je osnovana.”*
76. Imajući u obzir navode podnosioca zahteva, prvenstveno, Sud primećuje da na osnovu odgovora i povratnice koja je podneta od strane Osnovnog Suda, potonji je dana 19. oktobra 2021. godine, prosledio Apelacionom sudu odgovor na žalbu podnosioca zahteva od 27. septembra 2021. godine.
77. Drugo, Sud želi da istakne da Apelacioni sud ni na jednom mestu u osporenoj Presudi nije spomenuo odgovor na žalbu koji je podnet od strane podnosioca zahteva dana 27. septembra 2021. godine, već je samo spomenuo ocenu žalbenih navoda, odnosno, žalbu poslodavca.
78. Treće, Sud ponovo ističe da Apelacioni sud nije odgovorio na zahteve Suda u vezi sa konkretnim pitanjem da li je primio i razmotrio odgovor na žalbu podnosioca zahteva od 27. septembra 2021. godine. Sud je prvi put prosledio zahtev Apelacionom sudu dana 13. novembra 2023. godine, na koji nije dobio nikakav odgovor, dok je drugi zahtev uputio preko SSK-a, za koji nije dobio konkretan odgovor već samo kopiju presude Apelacionog [AC. br. 8304/2021] od 20. februara 2023. godine kao i belešku o savetu i glasanju iste te Presude.
79. U svetlu ovih činjenica i okolnosti, Sud primećuje da je postojala zakonska obaveza da se odgovor na žalbu podnosioca zahteva uputi suprotnoj strani i da je ispita sud, što proizilazi iz člana 187. ZPP-a. S tim u vezi, Sud ističe da je član 187. ZPP-a u skladu sa zahtevima iz stava 1. člana 31. Ustava koji se odnose na garanciju za sprovođenje načela jednakosti oružja i načela kontradiktornost u postupcima pred sudovima. Poštovanje zahteva i standarda proisteklih iz ova dva principa u funkciji je najefikasnije zaštite suprotstavljenih strana u parničnom postupku, koje su ravnopravne.
80. Svrha člana 31. Ustava i člana 187 ZPP-a ne zahteva samo ispunjavanje formalno-proceduralnih aspekata, već i ispunjenje materijalnih aspekata, standarda pravičnog i nepristrasnog suđenja. To znači da ne treba samo strana, u ovom slučaju podnosioca zahteva u građanskom postupku, pružiti mogućnosti da podnesu u objektu suda pismeni odgovor na navode suprotne strane, odnosno KEK-a, već i razmatranje tog podneska i pružanje mogućnosti da se suoče sa argumentima i protiv argumentima u skladu sa načelom jednakosti oružja i načelom procesnog kontradiktornog postupka, tako da su strane u postupku međusobno izjednačene (vidi: slučaj ESLJP-a, *Dombo Beheer B. V. protiv Holandije*, citiran iznad, gde se navodi da "jednakost oružja znači da svakoj strani

treba dati razumnu mogućnost da predstavi svoj slučaj - pod uslovima koji ga ne postavljaju u znatno nepovoljan položaj *vis-a-vis* svog protivnika", takođe vidi na sličan način, slučaj Suda, KI193/19, podnosilac zahteva *Salih Mekaj*, citirano iznad, stav 57 i KI67/22, podnosilac zahteva *Zeqirja Prebreza*, citirano iznad, stav 73).

81. Sa ove tačke gledišta, jasno je da je Apelacioni sud bio zadovoljan samo ispunjenjem formalno-procesnih aspekata, odnosno samo dostavljanjem obaveštenja podnosioca zahteva za korišćenje pravnog sredstva protiv njega, uopšte ne razmatrajući, odnosno ne postajući deo postupka odgovor na žalbu koji je podnosioca zahteva podneo protiv žalbe poslodavca. Pored toga, Apelacioni sud nije dao neko obrazloženje u svojoj presudi zašto odgovor na žalbu podnosioca zahteva nije uopšte bio razmatran, ali isti čak i ne spominje da je ovaj odgovor na žalbu bio podnet od strane podnosioca zahteva.
82. Sud, na osnovu svoje sudske prakse ali i sudske prakse ESLJP-a, smatra da obaveza sudova da obaveste protivničku stranu o vršenju pravnih sredstava protiv njih nije sama sebi svrha. Ova obaveza je neophodan proceduralni korak da bi se stranama omogućio jednak tretman, da imaju mogućnosti da osporavaju navode i argumente protivničke strane i da na efikasan način predstave svoje slučajeve. Stoga, sudovi ne bi trebalo da budu zadovoljni samo činjenicom da su strane primile obaveštenje o vršenju pravnog sredstva protiv njih, već bi trebalo da uvere strane da su njihovi stavovi i argumenti pravilno razmotreni i ocenjeni, tako da im se garantuje najefikasnija zaštita od navoda koji su izneti protiv njih. U suprotnom, ne razmatranje njihovih prigovora i argumenata automatski ih dovodi u prilično nepovoljan položaj u odnosu na protivničku stranu (vidi, na sličan način, slučaj Suda, KI193/19, podnosilac zahteva *Salih Mekaj*, citirano iznad, stav 59, i KI67/22, podnosilac zahteva *Zeqirja Prebreza*, citirano iznad, stav 75).
83. U tom smislu, Sud smatra da Apelacioni sud u okolnostima ovog konkretnog slučaja, nije uspeo da garantuje primenu načela jednakosti oružja i načela proceduralne kontradiktornosti, jer je podnosilac zahteva doveden u znatno nepovoljniji položaj *vis-à-vis* suprotne strane, odnosno poslodavca, čime je lišen mogućnosti da se stvarno i suštinski suoči sa argumentima i navodima koje je izneo poslodavac, kao protivna strana u postupku.
84. Samim tim, Sud utvrđuje da je osporena presuda Apelacionog suda doneta u suprotnosti sa načelom jednakosti oružja i načelom proceduralne kontradiktornosti.
85. Sud, oslanjajući se na svoj zaključak da je Apelacioni sud povredio načelo jednakosti oružja i načelo proceduralne kontradiktornosti, time što nije razmotrio odgovor na žalbu podnosioca zahteva, u nastavku smatra da nije potrebno da se razmotre: (i) drugi navodi p podnosioca zahteva u vezi sa povredom člana 31. Ustava u vezi sa članom 6 EKLJP-a koji se tiče pogrešne primene zakona i nedoslednosti u sudskoj praksi Apelacionog suda; (ii) navodi u vezi sa povredom člana 24. Ustava; kao i (iii) navodi u vezi sa članovima 32, 54 i 102 Ustava, jer se isti trebaju razmotriti od strane Apelacionog suda u skladu sa nalazima iz ove Presude.
86. Na kraju, Sud smatra da je utvrđivanje povrede stava 1., člana 31. Ustava u vezi sa stavom 1., člana 6 EKLJP-a, u okolnostima ovog konkretnog slučaja povezano samo sa proceduralnim garancijama o jednakosti oružja što se tiče nedostatka razmatranja odgovora na žalbu i ni na koji način ne prejudicira rezultat u meritumu slučaja.

IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa stavom 7. člana 113. i stavom 1. člana 116. Ustava Republike Kosova, članovima 20, i 47 Zakona i u skladu sa pravilom 48 (1) (a) Poslovnika o Radu, na sednici održanoj dana 28. maja 2024. godine:

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI jednoglasno zahtev prihvatljivim;
- II. DA UTVRDI jednoglasno da je došlo do povrede stava 1. člana 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje] Ustava Republike Kosova u vezi sa stavom 1. člana 6. (Pravo na pravično suđenje) Evropske Konvencije o Ljudskim pravima;
- III. DA PROGLASI NIŠTAVNOM, sa osam (8.) glasova za i jedan (1.) protiv, presudu [AC. br. 8304/2021] Apelacionog suda Kosova, od 20. februara 2023. godine;
- IV. DA VRATI, sa osam (8.) glasova za i jedan (1.) protiv, presudu [AC. br. 8304/2021] Apelacionog suda Kosova, od 20. februara 2023. godine na ponovno razmatranje u skladu sa presudom ovog Suda;
- V. DA NALOŽI Apelacionom Sudu da obavesti Sud, u skladu sa pravilom 66. (5) Poslovnika o Radu, do dana 29. novembra 2024. godine o merama preduzetim za sprovođenje presude Suda;
- VI. DA DOSTAVI ovu presudu stranama i, u skladu sa stavom 4. člana 20. Zakona, objavi istu u Službenom listu Republike Kosova;
- VII. DA UTVRDI da ova presuda stupa na snagu danom objave u Službenom listu Republike Kosova u skladu sa stavom 5. člana 20. Zakona.

Sudija izvestilac

Enver Peci

Predsednica Ustavnog Suda

Gresa Caka-Nimani